Nota van toelichting

Nummer.: 25Tl012	**Kerkrade, 24 februari 2025**

Behorend bij ontwerpbesluit nummer: 25Rb013

Onderwerp

Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Eurode en vaststelling verhoging gemeentelijke bijdrage

Beslispunten

1. Instemmen met de voorgestelde wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling Eurode, in overeenstemming met artikel 1, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regeling, per 1 april 2025.
2. Instemmen met de voorgestelde verhoging van de gemeentelijke bijdrage van de GR Eurode van € 0,50 per inwoner naar € 0,75 per inwoner, per 1 januari 2026.

Inleiding

Op 1 juli 2022 is een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna: “Wgr”) in werking getreden. De doelstelling van deze wetswijziging is om gemeenteraden meer te betrekken bij en meer invloed te geven op gemeenschappelijke regelingen. De GR Eurode betreft een grensoverschrijdende gemeenschappelijke regeling in de vorm van een openbaar lichaam, gebaseerd op het Verdrag van Anholt. Het verdrag stelt dat het recht geldt van het land waarin het openbaar lichaam is gevestigd. Dat is Nederland. De wijzigingen uit de Wgr zijn dan ook van toepassing op de GR Eurode.

Een deel van de wijzigingen uit de Wgr is direct in werking getreden op 1 juli 2022. Voor deze wijzigingen is het niet noodzakelijk om de gemeenschappelijke regeling aan te passen, nu deze rechtstreeks uit de wet voortvloeien. Voor een aantal wijzigingen is wél een afweging en wijziging van de gemeenschappelijke regeling vereist. Bij de wijziging van de GR Eurode is zoveel als mogelijk aansluiting gezocht bij de uniforme wijzigingsvoorstellen van Boels Zanders Advocaten. Nu het echter een grensoverschrijdende samenwerking betreft, is 1-op-1 overnemen van de wijzigingsvoorstellen van Boels Zanders Advocaten niet wenselijk c.q. niet mogelijk. Er is gekozen voor maatwerk, waarbij er uiteraard wordt voldaan aan de gewijzigde Wgr.

Daarnaast dient – in overeenstemming met de reeds vastgestelde begroting – de gemeentelijke bijdrage van de GR Eurode te worden verhoogd van € 0,50 per inwoner naar € 0,75 per inwoner per 1 januari 2026. Ondanks dat hier in de begroting reeds in is voorzien, dient de raad op grond van artikel 25 lid 4 van de gemeenschappelijke regeling formeel een besluit tot vaststelling van de verhoogde gemeentelijke bijdrage te nemen. De verhoging van de gemeentelijke bijdrage is noodzakelijk om de continuïteit en bedrijfsvoering van Eurode te waarborgen.

Doelstelling

Wijzigen van de gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam "Eurode", zodat deze voldoet aan de gewijzigde Wgr. Daarnaast dient de gemeentelijke bijdrage per 1 januari 2026 te worden verhoogd van € 0,50 per inwoner naar € 0,75 per inwoner om het voorbestaan van de gemeenschappelijke regeling Eurode te waarborgen.

Argumenten

Wijziging Wgr

De Wgr is op 1 juli 2022 gewijzigd, waardoor alle gemeenschappelijke regelingen aangepast moeten worden. De GR Eurode betreft een grensoverschrijdende gemeenschappelijke regeling in de vorm van een openbaar lichaam, gebaseerd op het Verdrag van Anholt. Het verdrag stelt dat het recht geldt van het land waarin het openbaar lichaam is gevestigd. Dat is Nederland. De wijzigingen uit de Wgr zijn dan ook van toepassing op de GR Eurode.

Een deel van de wijzigingen uit de Wgr is direct in werking getreden op 1 juli 2022. Voor deze wijzigingen is het niet noodzakelijk om de gemeenschappelijke regeling aan te passen, nu deze rechtstreeks uit de wet voortvloeien. Voor een aantal andere wijzigingen is een herziening van de regeling noodzakelijk. Dat betekent dat de raad moet beslissen over wijziging van de gemeenschappelijke regeling.

Bij de voorgestelde wijzigingen van de GR Eurode is zoveel mogelijk aangesloten bij de uniforme wijzigingsvoorstellen van Boels Zanders Advocaten. Nu het echter een grensoverschrijdende samenwerking betreft, is 1-op-1 overnemen van de wijzigingsvoorstellen van Boels Zanders Advocaten niet wenselijk c.q. niet mogelijk. Er is daarom gekozen voor maatwerk, waarbij uiteraard wordt voldaan aan de eisen van de gewijzigde Wgr.

De volgende wijzigingen moeten in de gemeenschappelijke regelingen worden opgenomen:

- De regeling bevat een uittredingsregeling, bestaande uit:
  - De voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden;
  - De gevolgen voor het vermogen van het samenwerkingsverband;
  - De gevolgen voor het vermogen van de deelnemende gemeenten.
- De regeling bevat een afweging over het al dan niet bieden van een zienswijzemogelijkheid voor de gemeenteraden ten aanzien van andere besluiten dan die waarvoor de Wgr deze verplichting zelf reeds stelt. Voor bijvoorbeeld de begrotingscyclus en het treffen of wijzigen van een regeling geldt op grond van de Wgr automatisch een zienswijzemogelijkheid;
- De regeling houdt bepalingen in omtrent de evaluatie van de regeling;
- De regeling houdt bepalingen in over burgerparticipatie;
- De regeling houdt bepalingen in omtrent de wijze waarop inlichtingen aan de raad worden verstrekt (actieve informatieplicht). Het gaat hierbij om: het moment van informatievoorziening, de wijze van informatievoorziening en het onderwerp van de informatievoorziening. Uitgangspunt is dat de gemeenteraden alle inlichtingen moeten krijgen die nodig zijn voor de uitoefening van hun taken.

De gewijzigde gemeenschappelijke regeling kan teruggevonden worden in bijlage 2

Verhoging gemeentelijke bijdrage per inwoner

Naast de wijziging van de gemeenschappelijke regeling dient de raad de verhoging van de financiële bijdrage vast te stellen. De begroting voorziet reeds in deze financiële verhoging, zie pagina 114 van de begroting onder punt 6. De raad dient op grond van de gemeenschappelijke regeling echter nog expliciet te besluiten tot vaststelling van deze financiële verhoging. Op grond van artikel 25 lid 4 van de gemeenschappelijke regeling Eurode is een besluit tot vaststelling van de jaarlijkse bijdrage pas rechtsgeldig als de raden van de deelnemende gemeenten daartoe, op voorstel van de Algemene Raad, expliciet besluiten. Daarvoor dient onderhavige besluitvorming. De raad van Herzogenrath besluit hier op 25 februari 2025 over.

Tijdens de bijeenkomst van de financiële controlecommissie van Eurode op 1 juni 2023 heeft de voorzitter van genoemde commissie laten weten dat deze tot de conclusie is gekomen dat de financiële reserve van het Openbaar Lichaam Eurode, mede door de jaarlijkse bijdragen vanuit de GR Eurode aan het GIP (€ 10.000 per jaar) en de SGA (€ 5.000 per jaar), naar verwachting binnen 3 jaar zullen zijn opgebruikt (c.q. 2026, het komende begrotingsjaar).

De gemeentelijke bijdrage is sinds 1998 niet meer geïndexeerd, terwijl de consumentenprijzen in Nederland sindsdien met circa 82% zijn gestegen (bron: CBS Visualisaties).

Naast de inflatie zijn ook de activiteiten en projecten van GR Eurode toegenomen, wat de noodzaak van een hogere bijdrage verder onderstreept. Gezien de stijgingen in zowel prijsniveau als ook projecten, is een verhoging van de bijdrage naar € 0,75 per inwoner noodzakelijk en evenredig aan de huidige behoeften.

Het voorstel voor een verhoging van de bijdrage is besproken in zowel de Euroderaad (op 1 juni 2023 en op 6 mei 2024) als ook in de financiële controlecommissie van Eurode (op 1 juni 2023 en op 6 mei 2024). In de Euroderaad werd op 12 december 2024 besloten om aan de raden voor te stellen de bijdrage per inwoner te verhogen van € 0,50 per inwoner naar € 0,75 per inwoner vanaf 1 januari 2026 (zie bijlage 1). In de reeds vastgestelde begroting heeft de raad hier al in voorzien en is de continuïteit en bedrijfsvoering van Eurode gewaarborgd. Er hoeft dan ook geen extra budget beschikbaar te worden gesteld.

Kanttekeningen

- In de gewijzigde Wgr is de verplichting opgenomen om zowel de ontwerpbegroting als de voorlopige jaarrekening van het openbaar lichaam, naar de deelnemende gemeenten te sturen. De deelnemende gemeenten moeten namelijk de mogelijkheid krijgen een zienswijze over de ontwerpbegroting en de voorlopige jaarrekening in te dienen. Deze verplichting kan vanwege de gestelde termijnen niet één-op-één worden overgenomen. In hoofdzaak vanwege het feit dat de Algemene Raad van Eurode slechts twee keer per jaar vergadert. Doch om de verplichting van de zienswijze toch mogelijk te maken wordt voorgesteld een apart artikel in te voegen waarin de Raadscommissie Algemene Zaken en Middelen (Kerkrade) en de Haupt- und Finanzausschuss (Herzogenrath) zowel de ontwerpbegroting als de voorlopige jaarrekening ontvangen zodat zij in staat worden gesteld zo mogelijk een zienswijze in te dienen. Hierbij wordt aangehaakt op de praktijk binnen Eurode;
- In de gewijzigde Wgr is een gedetailleerde en verplichte regeling opgenomen over de uittreding uit het openbaar lichaam van één van de deelnemers. Daarnaast is ook een verplichte regeling opgenomen over de ontbinding van het openbaar lichaam. Als echter één van beide deelnemende gemeenten wenst uit te treden, is er tevens sprake van ontbinding van het openbaar lichaam. Derhalve zijn de verplichte regelingen samengevoegd en resulteert dit een voorstel tot wijziging van de huidige artikelen 31 en 32.
- In de gewijzigde Wgr is het verplicht regels op te nemen omtrent inspraak en omtrent evaluatie van de gemeenschappelijke regeling. Aangezien deze verplichting vormvrij is, is gekozen voor een voorstel met daarin een minimale variant voor een tweetal nieuwe artikelen;
- Als er geen verhoging van de gemeentelijk bijdrage plaatsvindt, kan het functioneren van de GR Eurode en het uitvoeren van haar taken zoals besloten door de deelnemende gemeenten bedoeld in artikel 7, lid 2 van de gemeenschappelijke regeling niet gewaarborgd worden.

Financiën

De reeds vastgestelde begroting voorziet in de verhoging van de gemeentelijke bijdrage (pagina 114, punt 6) door middel van een begrotingsbijstelling. De verhoging is gedekt door een herverdeling van de € 10.000,- die bespaard wordt op de verzekeringsportefeuille. Zowel het budget Eurode als het budget verzekeringen valt binnen de afdeling Algemene Juridische Zaken, waardoor er geen sprake is van extra financiële lasten voor gemeente. Ondanks dat hier in de begroting reeds in is voorzien, dient de raad op grond van artikel 25 lid 4 van de gemeenschappelijke regeling formeel een besluit tot vaststelling van de verhoogde gemeentelijke bijdrage te nemen.

Communicatie

Nadat de gemeenteraad heeft ingestemd met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling, zal dit kenbaar gemaakt worden aan het Dagelijks Bestuur en de Algemene raad van de GR Eurode. Tevens dient de regeling te worden gepubliceerd in het Gemeenteblad en dient deze toegezonden te worden aan Gedeputeerde Staten van de Provincie Limburg te Maastricht, Nederland.

Burgerparticipatie

N.v.t.

Uitvoering

Aanbiedingsbrief inclusief nota van toelichting en ontwerpbesluit aanbieden aan de griffie en voor te stellen deze te agenderen voor de gemeenteraad d.d. 26 maart 2025 te agenderen.
Nadat de gemeenteraad heeft ingestemd met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling, zal dit kenbaar gemaakt worden aan het Dagelijks Bestuur en de Algemene raad van de GR Eurode. Tevens dient de regeling te worden gepubliceerd in het Gemeenteblad en dient deze toegezonden te worden aan Gedeputeerde Staten van de Provincie Limburg te Maastricht, Nederland.

Gezondheid en Vitaliteit

N.v.t.